

๕. ปัญญา

5. The Wisdom

มโนบุพพงคมา ธมฺมา
 ธรรมทั้งหลาย มีใจนำหน้า
Manopubbāṅgamā dhammā

Of all phenomena, the mind is the forerunner.

72 [03.01]

(25/11)

จิตฺเตน นียติ โลกโก
 โลกอันจิตย่อมนำไป
Cittena nīyati loko

By the mind, the world is led around.

73 [03.02]

(15/181)

ผนฺทหนํ จปฺลํ จิตฺตํ   ทุรฺกขํ ทุณฺณิวารยํ
 จิตมีธรรมชาติดีรินรน กวัดแกว่ง รักษายาก ห้ามยาก
Phandanam capalam cittam   durakkham dunnivārayam

The mind is flickering and fickle,
 difficult to guard and hard to restrain.

74 [03.03]

(25/13)

สุทฺตทสฺสํ สุนิปฺปณฺํ   ยตฺถ กามนิปาตินํ
 จิตนั้นเห็นได้แสนยาก ละเอียดอ่อนยิ่งนัก มักตกไปหาอารมณ์ที่ใคร่
Suddhasam sunippanam   yattha kamanipatinam

The mind is extremely hard to see,
 highly subtle, inclining to what it desires.

75 [03.04]

(25/13)

วิหณฺติ จิตฺตวसानุวตฺตี
 ผู้ประพฤติดำตามอำนาจจิต ย่อมเดือดร้อน
Vihañhati cittavasānuvattī

He who follows the dictates of his mind will be in trouble.

76 [03.05]

(27/316)

[จาก อมฤตพจนาน: พุทธศาสนสุภาษิต / *The Nectar of Truth: A Selection of Buddhist Aphorisms*
 ธรรมนิพนธ์ของ พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต) แปลเป็นภาษาอังกฤษโดย ศาสตราจารย์ ดร.สมศีล
 ฌานวังสะ]